Тетяна Щукіна

АФІКСАЦІЯ ЯК ПРОДУКТИВНИЙ СПОСІБ СЛОВОТВОРУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Початок XXI-го століття відзначається глобальними соціально-економічними змінами, людство вступило в новий етап науково-технічного прогресу, який іменується інформаційною революцією. Не випадково, що саме в цей період значно зросли і темпи збагачення словникового складу.

За підрахунками лінгвістів активність різних способів словотвору неоднакова. На початку XXI-го століття понад 65% неологізмів в англійській мові утворено за допомогою афіксації та словоскладання [3, 49].

Значну кількість афіксальних похідних було створено за допомогою нових словотвірних елементів. Для афіксації «характерне використання не лише дериваційних засобів, які мають міцні позиції в афіксальній системі англійської мови, але і нових словотвірних елементів» [2, 161].

Висока продуктивність цього способу словотворення зумовлюється тим, що кожна дериваційна морфема продукує лексичні інновації (за допомогою деяких нових словотвірних елементів було утворено сотні нових слів), відтак функціональна роль кожного продуктивного словотворчого елемента є більш важливою, ніж роль нової лексичної, семантичної чи форматичної одиниці[1, 8].

Розглядаючи афіксацію як спосіб словотворення, важливо відзначити те, що «матеріал» для його функціонування (словотворчі елементи) виникає за участі інших механізмів словотвірної системи (способів словотворення), серед яких значною продуктивністю відзначаються телескопія та словоскладання.

Серед нових продуктивних словотвірних елементів, що виконують роль афіксів, можна назвати такі як *-friendly, -erati, -gate, -near, -babble*. За їх участю було утворено цілу низку лексичних інновацій. Так, елемент *-friendly* взяв участь у продукуванні неологізмів *climate-friendly, client-friendly, IT-friendly, forest-friendly:*

«Climate-friendly» industry groups grab the spotlight as Global climate coalition quits the scene.

/Environment Daily, Febr. 6, 2002/

The scheme has done little to involve the private sector in creating forest-friendly businesses.

/The Economist, May 12, 2001/

За участю афіксального елемента *-babble* виникли такі нові слова, як *neurobabble, designer-babble, edubabble:*

When psychology ruled, psychobabble was plentiful. The rise of neurology is likewise echoed by neurobabble.

/The American Prospect, May 22, 2000/

До інновацій останнього часу належать слова з афіксальним елементом *near- (near-bank, near-collapse, near-desert, near-cult, near-president, near-starvation, near-subsistence)* та інші:

The world's largest Muslim nation is on a near-war footing, trying to track down all those involved in the Oct. 12 Bali bombing.

/Newsweek, Nov. 25, 2002/

There is another reason that Havel has been demoted from near-cult status.

/Newsweek, March 18, 2002/

Clever genetic detective work may have pinpointed the reason why a near-starvation diet prolongs the life of many animals.

/New Scientist, Jan. 23, 2003/

EU competition willhurt not help the hundreds of thousands of small, near-subsistence farmers who cannot compete with big, modern producers.

/The Economist, Dec. 14, 2002/

Афіксальний елемент *–erati* взяв участь у творення цілого ряду нових слів, що виникли протягом останніх десятиліть минулого століття (*cinerati, culturati, cyberati, digerati, fasherati, glamorati, journarati).* Ці слова позначають осіб, відомих у певній галузі. Останнім часом за участю словотворчого елемента *-erati* виникли такі афіксальні деривати як *geekerati* та *chatterati*:

Last week's induction ceremony, at the Carnegie Science Center, was well attended by the geekerati.

/The Chronicle of Higher Education, November 21, 2003/

While the London chatterati think a Labour landslide is a turn off, the Scottish middle classes are quite willing to participate in inevitable triumphs for the People's Party.

/The Herald, May 14, 2001/

Спостерігається досить інтенсивне утворення афіксальних неологізмів з елементом *-gate*. Серед останніх інновацій слід відзначити такі як *Mittalgate, garbagegate, steelgate, weaponsgate, intimigate, memogate, hackergate:*

«This is a complete load of nonsense from beginning to end. It's not Watergate, it is Garbagegate,» he said.

/Independent, Febr.14, 2002/

Brown forced to close tax loophole after 'Mittalgate'. Gordon Brown plans to close a loophole that allows millionaires living in Britain – including the steel tycoon Lakshmi Mittal and other Labour Party donors – to pay little or no tax in this country.

/The Independent, March 9, 2002/

The issue re-opens the «steelgate» row which hit Labour last month as Indian tycoon Lakshmi Mittal was among those who lobbied Mr Bush.

/Mirror, March 7, 2002/

Is weaponsgate the new Watergate? (The Village Voice, June 18-24, 2003).

Sirota branded the illegal leak of a CIA agent's name «intimigate».

/Newswek, Oct. 27, 2003/

The affair of the purloined Senate Judiciary files – now headed to the Justice Department for possible criminal investigation – is opening a window into how close ties between lawmakers and outside interest groups may shape judicial-nomination battles. Republicans call it «Memogate.» Democrats call it «Hackergate.»

/The Christian Science Monitor, March 17, 2004/

Викладений матеріал свідчить про те, що на даний час саме афіксація продовжує відзначатися високою продуктивністю в системі англійського словотвору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гармаш О.Л. До проблеми системності словотвору сучасної англійської мови // Нова Філологія. Збірник наукових праць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2005. – № 1(21). – С. 5-11.
2. Єнікєєва С.М. Формування та функціонування нових словотвірних елементів англійської мови: Дис. ... канд. філол. наук. – Запоріжжя, 1999.
3. Зацний Ю.А., Янков А.В. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття: англо-український словник. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 360 с.